

Blok tematyczny: Polska - kraj po sąsiedzku. Odkrywam. Poznają.

Temat dnia: Bałtyk - morze na północy Polski

Cel lekcji: Zgromadzić i zapoznać uczniów ze słownictwem związanym z rzeką i wodą. Nauczyć pokazywać na mapie bieg rzeki Wisły i budować zdania o jej położeniu geograficznym. Wdrożyć do zapamiętywania wyrazów w zabawie. Inspirować do kreatywnego myślenia i operowania wyobraźnią. Zapoznać z legendą o Syrence. Wdrażać do samodzielnego doboru słownictwa na podstawie otrzymanych materiałów oraz do systematycznej pracy zespołowej.

Pomoce:

Uczeń: przybory szkolne, kredki, papier.

Nauczyciel: mapa Polski, tabelki i kartki z niezbędnym słownictwem dla każdego ucznia, tekst wiersza dla każdego ucznia.

Zapis w dzienniku: Powitanie wprowadzające w temat. Wpisanie daty i cykliczne ćwiczenie z liczebnikami nazywającymi datę.

Zabawa słownikowo -ortograficzna z wyrazami morze/może.

Przebieg:

1. Powitanie: *Witam wszystkich, którzy lubią pływać. Witam wszystkich, którzy byli kiedyś nad morzem. Witam wszystkich, którzy potrafią na mapie Europy pokazać Morze Bałtyckie. Witam wszystkich, którzy potrafią zbudować zamek z piasku. Witam wszystkich, którzy lubią obserwować statki na horyzoncie. Witam wszystkich, którzy chcieliby obejrzeć zachód słońca nad morzem. Witam wszystkich, którzy wiedzą już, o czym będziemy rozmawiać na dzisiejszej lekcji.*

Pytanie N: *Więc, o czym będzie dzisiejsza lekcja?*

2. Podanie daty i zapisanie jej na tablicy z krótkim ćwiczeniem z liczebnikami i nazwą dnia oraz miesiąca.
3. Zabawa słownikowo – ortograficzna z powszechnie znaną w Polsce wyliczanką.

Przygotowanie do zabawy:

- N. pisze na tablicy słowo *morze* z kolorowym oznakowaniem głoski „rz”.

morze

Następnie dopisuje do wyrazu ciąg wyrazów bliskoznacznych, uwypuklając miejsce wymiany **r** : **rz**, uzasadniające odpowiednią pisownię (pomocne porównanie z językiem ukraińskim) .

morski, nadmorski, Pomorze, podmorski,

- N. objaśnia krótko, posługując się mapą Polski, że kraina geograficzna w Polsce rozciągająca się wzdłuż morza nazywa się Pomor**ze**.
- N. pisze na tablicy dwa bezokoliczniki *móc* i *pomagać*. Następnie rozdaje uczniom gotową tabelę odmiany czasowników: *móc* w czasie teraźniejszym *pomagać* w czasie przyszłym (rozdanie tabel w tym wypadku pozwala otrzymać właściwe tempo lekcji. Zadaniem uczniów jest dokonanie obserwacji. Samodzielne pisanie zabrałoby sporo czasu. Nastąpi ono w innej fazie lekcji).

osoba	czasownik <i>móc</i> w liczbie pojedynczej czasu teraźniejszego	osoba	czasownik <i>móc</i> w liczbie mnogiej czasu teraźniejszego
ja	mo gę	my	mo żemy
ty	mo żesz	wy	mo żecie

on, ona, ono	może	oni, one	mogą
--------------	-------------	----------	-------------

osoba	Czasownik pomagać w liczbie pojedynczej czasu przyszłego	osoba	Czasownik pomagać w liczbie mnogiej czasu przyszłego
ja	pomogę	my	pomożemy.
ty	pomożesz	wy	pomożecie
on, ona, ono	pomoże	oni, one	pomogą

- Uczniowie obserwują obie tabele, a także zapisane na tablicy wyrazy i wyszukują **homofony** (krótkie wyjaśnienie N: *Wyrazy brzmią identycznie, ale inaczej się piszą i znaczą co innego*).

N. zwraca także ich uwagę na wymianę **ż : g**, która uzasadnia odpowiednią pisownię.

- Zabawa z użyciem rymowanki. Bez zapisywania, jedynie w formie mówionej.

Pojedziemy na Pomorze.
Gdy Pomorze nie pomoże,
To pomoże może morze,
A jak morze nie pomoże,
To pomoże morze Gdańsk.

Uczniowie stoją w kręgu. N. powtarza tekst kilkakrotnie, prosząc by stopniowo do rytmicznej recytacji włączali się kolejni uczniowie. By tekst został szybko zapamiętany, można go „ogrywać” na różne sposoby. Krąg dzieci się na dwie grupy. Jedna wypowiada jeden wers, druga drugi, jedna szeptem, druga głośno, jedna bardzo powoli, druga szybko (itp.)

- Powrót do ławek. N. rozdaje wierszyk w poniższej wersji i daje polecenie. *Uzupełnijcie wierszyk odpowiednimi literami, uwzględniając zasady pisowni. Możecie posłużyć się materiałem zapisanym na tablicy, a także swoimi tabelkami.*

Pojedziemy na Pomo e,
Gdy Pomo e nie pomo e
To pomo e mo e mo e,
A jak mo e nie pomo e,
To pomo e mo e Gdańsk.

- Odmiana rzeczownika morze przez przypadki.

N. opisuje wyraz pod względem rodzaju. Wskazuje na charakterystyczne zakończenie. Uczniowie wklejają do zeszytu szablon, ale wypełniają go samodzielnie pod kontrolą N, który prosi do tablicy chętnych uczniów.

przypadek	liczba pojedyncza	Liczba mnoga
Mianownik Kto? Co?	morz -e	morz -a
Dopełniacz Kogo? Czego?	morz -a	mórz - x
Celownik Komu? Czemu?	morz - u	morz-om
Biernik Kogo? Co?	morz - e	morz -a
Narzędnik Z kim? Z czym?	z morz -em	z morz-ami
Miejscownik O kim? O czym?	o morz - u	o morz- ach
Wołacz !	morz- e	morz -a

- Krótki film o Bałtyku. (na you tube pod tym hasłem można znaleźć dużo różnych materiałów filmowych). Film powinien pokazywać krajobraz, ale także plażowiczów spędzających czas nad

morzem, aby następne ćwiczenie mogło się odnosić do tego, co pokazano w filmie. N. może zatrzymać film, aby zadawać pytania o poszczególne zdarzenia i eksponować niezbędne słownictwo.

8. Po obejrzeniu filmu krótki komentarz i rozdanie uczniom wklejki ze zwrotami. Uczniowie uzupełniają odpowiednimi czasownikami w czasie teraźniejszym podane zdania:

Ewa w tym roku nad morze (wybierać się).
Czy (ty) nad morze z rodzicami? (jechać).
Janek chętnie.....w morzu(pływać).
Nad morzem wszyscy zamki z piasku (budować).
Plażowicze zachód słońca (obserwować).
Dziecko foremkę w piasku(zagrzebywać).

Zwroty do wykorzystania: wybierać się na wakacje nad morze, jechać nad morze, spędzać czas nad morzem, spędzać wakacje nad morzem, pływać w morzu, kąpać się w morzu, zachwycać się morzem, obserwować fale, zbierać muszelki, budować zamki z piasku, zagrzebywać się w piasku, zagrzebać coś w piasku.

9. Praca z mapą Polski. Uczniowie wskazują na mapie polskie wybrzeże z uwzględnieniem najważniejszych w tym rejonie miast. Szczecin – Kołobrzeg – Gdańsk (Gdynia, Sopot). N. pokazuje wybrane widokówki (krótkie omówienie poszczególnych miejsc).

10. Rozumienie ze słuchu:

N. czyta wybrane wiersze Doroty Geller. Uczniowie otrzymują zadanie:

Wysłuchajcie, jakie zjawiska przyrody charakterystyczne dla plaż nadbałtyckich zostały opisane przez poetkę. Wiersze przeczytam dwukrotnie. Zapiszcie do każdego wiersza jeden lub dwa wyrazy, które nazwą dane zjawisko.

Oczekiwana odpowiedź:

fale morskie, wiatr, muszelki, szum morza, zachód słońca.

11. Zadanie domowe

Uzupełnij zdania, korzystając z materiałów otrzymanych na lekcji.

Kasia na plaży muszelki (zbierać).
Wojtek obserwuje wzburzone morze (obserwować).
Julka w morzu(pływać).
Bartek zachodem słońca (zachwyca się).

Aneks dla N.

Wiersze dla Dzieci Doroty Geller

MORZE

Morze w białych koronkach!

Wiatr koronki poplątał,
poszarpał, potarł, chociaż nikt go nie prosił!

Porozrzucił po piasku
koronki pełne blasku,
porozrzucił, zostawił -
krótko nimi się bawił!

WIATR NA PLAŻY

Wiatr na plażę wpadł za nami

i rozpycha się łokciami!
Tu się wciska, tam się pcha,
woła: - Ja tu siądę! JA!

Już go pełno dookoła,
tu coś gwizdże, tam coś woła,
naszą piłkę zabrał nam.
- Patrzcie! - pisnął - w piłkę gram!

Wstążkę porwał i nie zwrócił,
gdzieś za wydmą ją porzucił,
kapelusze strąca z głów -
no, po prostu szkoda słów!

MUSZELKI

Muszelki są piękne! Muszelki są różne.
Spiczaste i płaskie, okrągłe, podłużne,
w kropeczki, w kreseczki tęczowe lub nie -
tu śmieje się jedna, tam śmieją się dwie!
Ta z czarnym paseczkiem, ta z kropką świetlistą,
ten, kto je zbudował, był wielkim artystą!

SZUM

Wkoło plaża, ludzi tłum,
a mnie porwał morski szum!
Szum otulił mnie jak szal -
cała jestem w szumie fal!

Stoję sobie pośród tłumu
w pelerynie. Z czego? Z szumu!
Stoję sobie zachwycona,
no i szumię jak szalona!

SŁOŃCE ZACHODZI

Słońce zachodzi. W morzu się chowa.
Chowa się słońca płonąca głowa,
świetliste ręce, błyszczące oczy
i noc jak czarna piłka się toczy.

Toczy się brzegiem, skacze po falach
i w czarnych muszlach gwiazdy zapala!